Բ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 557 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1900 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1901 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20. Բապը Ալի Ճատտէսի. 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ
ارمنیجه یومی سورهانتاك غزته سی
صاحب امتیاز د. جیوه لك
اداره خانه سی
باب عالی جاده سی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ոեւէ գրութիւն
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը՝ իր կողմ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը՝ իր կողմ
12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամինը տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՑԻՐՔԵԱՆՑԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
Առաւօտները
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Չինաստան պայմանագրութեանց էն աժան երկիրն է։ Անոնք գործադրելի կը մնան հոն մինչեւ այն ատեն միայն, որչափ որ բացորձակապէս անկարելի կ՚ըլլայ հակառակ վարուիլը. իսկ կը դադրին զօրութիւն ունենալէ ճիշդ այն օրը, երբ հակառակը վարուիլ կարելի կ՚ըլլայ։

Իրաւ է որ աշխարհի վրայ ոեւէ պայմանագիր մը մշտնջենական չէ, եւ առիթը ներկայացած ատեն կամ կը ջնջուի եւ կամ կը բարեփոխուի. բայց այս առիթը չինողը քաղաքական մեծամեծ փոփոխութիւններն են, իսկ Չինաստանի մէջ հետեւանքները հաշուի չառնող կոյր քմահաճոյքն է, որ այսօր այսինչին եւ վաղն ալ այնինչին կողմէ տեղի կ՚ունենայ։

Չինաստանի վերջին սարսափելի դէպքերը, որոնք միջազգային էն տարրական օրէնքին դրժման արգիւնքն եղան, բաւականէն աւելի են ապացուցանելու թէ՝ Չինացին մինչեւ ո՛ր աստիճան դաշնագիրները յարգելու տրամադիր է։ Զանազան չինական նաւահանգիստներու՝ վաճառականութեան համար բաց թողուիլն ալ, Անգլիական եւ Ֆրանսական յաղթութեանց շնորհիւն էր. եւ բաց հաշակուելէն ետքը կրկին անգամ չգոցուելուն պատճառը այն էր որ Ֆրանսական եւ Անգլիական մարտանաւեր կը կենային այդ տեղուանքը, եւ եթէ Չինացիներու կողմէ նենգութիւն մը գործուէր, ինչպէս որ օրինակներով հաստատուած է, անոր անխուսափելի հետեւանքը պիտի ըլլար նոր պատերազմ, նոր պարտութիւն, եւ նորէն քանի մը հրապարակներու ալ օտարներու առջեւ բացուիլը։

Ասոնք այնպիսի պարագաներ են որ ամէն իրաւունք կուտային հաւատալու թէ՝ օտար պետութիւնները Չինաստան տանող եւ մինչեւ հիմա տեւողութիւններուն ամէնէն ծանրը եղող չինական անկարգութիւններէն վերջը, երկրին անորոշ կառավարութիւնը, իր վրայ դրուելիք ոեւէ պայմանի պիտի ընդունէր օտարականին անհաճոյ ներկայութենէն ազատելու յուսով. պայմանագրութիւն մը սակայն որ ըստ մեր կարծեաց ըլլայ թէ չըլլայ միեւնոյն բանն է, քանի որ առանց զպրոցական օտար ոյժին, նշանակութիւն չունենալ։

Խնդիրը օտար պետութեանց Չինաստանի վրայ դնելիք պայմաններուն վրայ չէր արդէն, այլ այդ պայմաններուն բնութեան եւ գործադրելի ըլլալու մասին օտար պետութեանց իրենց մէջ համաձայնելուն վրայ էր միայն. եւ ուրախալի բանը Չինական արքունիքին հաշտարար տրամադրութիւնը եւ կամ թէ երկու գլխաւոր չինական պատուիրակներուն առ արքունիս ուղղած խաղաղական յանձնարարութիւնները չէին, այլ օտար պետութեանց վերջապէս առաջարկելի պայմաններուն վրայ համաձայնած ըլլալնին է, որ մեծ պատիւ կը բերէ մարդկային ազգի խաղաղասիրութեան։

Հաւանական է որ Չինաստանի մասին պետական մարմիններու կողմէ առաջ բերուած այս կարգադրութիւնը շատ հաճելի չըլլայ կամ բաւական չհամարուի հաստատուն ժողովուրդներու կողմէ, որոնք աւելի անխորհուրդ բնազդները կը յարգեն քան թէ չըլլահայեցութիւնը։

Մանուցեալ պայմաններուն մէջ մանաւանդ երեք հատ կան, որոնք ամէնէն դժուարահաճներն անգամ չափաւորութեան կողմը մղելու բաւական կրնային ըլլալ։

Ասոնցմէ մէկն է ծովեզերքէն մինչեւ մայրաքաղաք տանող ճամբուն վրայ գտնուած բերդերուն եւ ամրութիւններուն հիմնայատակ կործանումը եւ վերստին չշինուիլը։

Թաքուէն մինչեւ Թիէնձին 30 մղոն է, եւ Թիէնձինէն ալ մինչեւ Բեքին 80 մղոն։ Այս 110 մղոնին վրայ գտնուելիք ոեւէ ցամաքային ամրութիւն թէեւ այժմու ծովային խոշոր թնդանօթներուն դիմադրելու կարող չըլլալով միշտ կրնային քանդուիլ. բայց առարկելի երկու գլխաւոր կէտեր կային որոնք գործին մէջտեղը պիտի մնէին։ Ասոնցմէ մէկը զանոնք կործանելու համար պէտք եղած ժամանակի կորուստն էր. մինչդեռ ինչպէս վերջին պարագաները հաստատեցին, այնպիսի դէպքեր կրնան պատահիլ որ ամէն բան օտարականին անմիջապէս Բեքին հասնելէն կախում կ՚ունենան։ Եւ երկրորդն ու աւելի կարեւորն այն է որ, այդ բերդերը եւ ամրութիւնները կործանելու կարող մեծ զրահաւորները, դէպ ի Բեքին տանող ծանծաղուտ ջուրերը չեն կրնար մտնել, եւ գործը միայն պզտիկ մարտանաւերու կը մնայ. եւ անոնք ալ պէտք եղածին պէս չեն կրնար չափուիլ այդ ամրութիւններուն հետ։ Բայց երբ ճամբաները բաց եւ ոեւէ ամրութիւններէ ազատ կը մնան, Բեքին ալ առանց զրահաւորներու ներկայութեան օտարին թէ՝ ծովային եւ թէ ցամաքային արշաւանքի սպառնալիքին տակ կը գտնուի միշտ, որով ապագային մէջ ալ յանկարծակի գալու վտանգը անհետացած կ՚ըլլայ։

Երկրորդ կարեւոր պայմանն է ինչ ինչ կէտերու մէջ զինուորական դիրքերու օտարներու ձեռքը թողուիլը, որ մասնակի բաժանման եւ ապագայ չինական կառավարութեան տեսակ մը ոստիկանական հսկողութեան ենթարկուելուն, տարբեր ոճով տրուած բացատրութիւն է։

Ասով ալ օտար պետութիւնները հաստատած կ՚ըլլան թէ՝ ապագային չինական խաղին կրկնութիւնը տեսնելու փափաք չունին, եւ թէ պարզապէս իրականին մէջ իրենք պիտի կառավարեն երկիրը մինչեւ այն ատեն երբ վստահ ըլլան թէ այլեւս չինական կառավարութիւնը առանց սպառնալիքէ մղուելու, ինքնին կարող կ՚ըլլայ բարւոք կառավարելու, իր երկիրը կամ աւելի ճիշդը խօսելով այնչափ տեղ որչափ որ պիտի սահմանէ ընդհանուր քաղաքականութեան ապագան ինքզինքը ապահովելու համար, ոչ թէ Չինաստանի, այլ ինքզինքին դէմ։

Նշանաւոր պայմաններուն երրորդն է, պատերազմական նիւթերու ներածման եւ մանաւանդ [illegible] արգիլելը։ Արգելք մը որուն կանոնաւոր եւ անկախ պետութեան մը վրայ դրուած ըլլալուն մէկ օրինակը չենք տեսած, եւ չենք կարծեր որ չտեսնելու չափ ալ կարճատես ըլլանք։

Եթէ այս պայմանը ստոյգ է, եւ եթէ չինական կառավարութիւնն ալ հլութեամբ պիտի ընդունի զայն, այլեւս դուք որոշեցէք թէ, Չինաստանի ամբողջութեան գործը իրականին մէջ ո՛ւր իջած կ՚ըլլայ, եւ թէ Չինացի յետադիմականներու բարբարոսութիւնը ի՛նչ ահագին զեանները ենթակայ ըրած է երկիրը, յիմարութեան հաւասարող անխոհեմութեամբը։

Անշուշտ ընթերցողները կը յիշեն թէ՝ երբ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը ռազմամթերքի եւ զէնքերու Չինաստան ներածումը արգիլել կ՚առաջարկէր, այդպիսի արգելք մը նպատակին անբաւական կը համարէինք քանի որ այդ ընդարձակ երկրին մէջ օտարազգիներու օգնութեամբ, պատերազմական նիւթեր արտադրող գործարաններ պիտի կրնային կառուցանել իրենց Քրուբներովը, Արմսթրոնկներովը, Քրէզոյներովը, Մաւզերներովը, են. որոնք պիտի հայթայթէին չինական կառավարութեան ճիշդ այն բաները, որոնց մուտքը պիտի արգիլէին պարոնայք Տէլքասէներ կամ ուրիշ մարդասէր դիւանագէտներ։ Բայց ինչպէս ըսինք, եթէ խնդրոյ տակ եղած պայմանը ստոյգ է, պիտի հասկցուի որ արգելքը միմիայն ներածման համար չէ, այլ եւ աւելի կարեւորն եղող ներքին չինուելուն համար ալ։

Եթէ խնդիրը Չինաստանի կայսեր վրայ միայն մնար, չափաւոր հաշակուած դաշնագրին անյապաղ եւ առանց առարկութեան ընդունելուն տարակոյս չկայ։ Քուանկ-Սու կրցած էեւրոպացիներու համակրութիւնը շահիլ, ինչ որ ապագային մէջ լաւ հետեւանքներ յառաջ կրնայ բերել, եթէ օտար պետութեանց միջնորդութեամբ ամէն ազդեցութենէ ազատ եւ յետադիմականներու յիմարութեանց հետեւանքը եղող աղէտները դարմանելու, այսինքն Չինաստանի մնացեալ մասը Չինացիներու ձեռքով բարեկարգելու կարող ըլլայ։ Եւ մի կարծէք որ Չինաստանի մէջ իրեն համակարծիք գտնուողներու այնչափ մեծ սով կայ, որչափ ոմանք կը սիրեն հաւատացնել։

ԽՐԱՆԴԵՒ

ՈՒՍԱՆՈՂՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Սուէտուտոնի վերջին թիւերէն միոյն մէջ հրատարակուած Ժընեւի թղթակցութիւնը աւելի կուտայ մեզի քիչ մը աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ուսանողուհիներու կեանքէն։

Երկար տարիներէ ի վեր կիները Զուիցերիոյ համալսարանները ընդունուելու իրաւունք ունին։ Սակայն չկարծուի թէ այդ արտօնութենէն ամէնէն աւելի օգտուողները տեղացիներն են. ընդհակառակն ասոնց մեծագոյն մասը կը բաղկանայ Սլաւ ցեղին պատկանող այլեւայլ ազգութիւններէ, ինչպէս Պուլկար, Սերպ, Խրրուաթ, Ռուս են.։ Այս վերջիններուն օրինակին հետեւելով բաւական թուով Կովկասցի Հայուհիներ ալ այս խառնուրդին մէկ մասը կը կազմեն։ Ամէնէն աւելի յաճախուած ճիւղը բժշկութիւնն է, որուն կը հետեւին վերոյիշեալ ազգութեանց ներկայացուցիչ կիներ։ Ցետոյ կուգայ գրականութիւնը, որու ուսանողուհիները ընդհանրապէս տեղացի, Անգլուհի եւ Ամերիկուհիներն են։

Ամբողջ Զուիցերիոյ մէջ բժշկուհիներուն թիւը հազիւ 20ի կը հասնի, որոնց մէկ քանին միայն կարողացած են միջակ դիրք մը գրաւել բժշկական դասուն մէջ. որովհետեւ գեղեցիկ սեռն իսկ չուզեր խնամուիլ բժշկուհիներէ, որոնք ընդհանրապէս վստահութիւն չեն գրաւեր։ Ասիկա հաստատելու համար բազմաթիւ օրինակներ կան. բաւական է յիշել թէ քանի մը տարի առաջ վկայեալ բժշկուհի մը չկրնալով յաջողիլ ապրուստին բաւելու չափ յաճախորդ գտնել մէկ քանի քաղաքներու մէջ ուր հաստատուած էր փոխն ի փոխ, ստիպուեցաւ փոքր գրքոյկներ հրատարակել, որուն մէջ պախարակեց խիստ լեզուով մը կանանց անտարբերութիւնը բժշկուհիներու նկատմամբ. այժմ կ՚ըզբաղի մանկանց առողջապահութեան վրայ գրքեր հրատարակելով, գոնէ այդպէսով իր գոյութիւնը պահպանելու համար։ Ահա թէ ինչո՛ւ համար Զուիցերուհիները չեն ուզեր սոյն արհեստին հետամտիլ. իրաւունք ունին։ Քաղաքիս բժշկական վարժարանին հետեւող 50է աւելի ուսանողուհիներու միմիայն 2ը տեղացի են։

Սոյն ապագայ բժշկուհիները կարո՞ղ են վերջացնել իրենց ուսմունքը յաջողութեամբ։ Այս մասին համամիտ չեմ Ժընեւի «Ուսանողուհի»ին, որ կը պնդէ թէ ասոնք քանի մը տարի յաճախելէ վերջը ասպարէզէն կը քաշուին բարոյապէս եւ ֆիզիքապէս լմնցած։ Ասոնց մեծամասնութիւնը կ՚աւարտէ ընդհակառակն ուսմունքը, տոկալով ամէն թշուառութեանց, յոգնութեանց եւ վհատութեանց։ Անշուշտ կը գտնուին այնպիսիներ ալ, որ կը թողուն ուսանողական ասպարէզը այլ եւ այլ պատճառներով. բայց ասոնք սակաւաթիւ են։

Ինչպէս ըսի, ուսանողուհիներուն մեծ մասը բժշկութեան կը հետեւի։ Ասոնց կը հանդիպիս բժշկական դասասրահներուն մէջ ուսանողներու հետ քով քովի նստած, խոշորացոյցի տակ մարդկային այլեւայլ անդամներ կը զննեն, միքրոպներ կը փնտռեն, մարդակազմութեան սրահներուն մէջ մարդկային դիակներ կը կտրատեն այն փոքրիկ ձեռքերով, որոնք թերեւս օգտակար զաւակներ հասցնելու եւ մեծցնելու համար ստեղծուած են։ Ատոնք այս վերջին սրահներուն զարշահոտութեանց մէջ կը խափանուին ամբողջ օրեր, առանց հինգ վայրկեան դուրսի մաքուր օդը շնչելու։ Տեսած եմ այնպիսիներ ալ, որ առանց լուացուելու սրահը կը ձգեն, իրենց խեղճուկ ճաշը ընելու համար։ Վերջապէս այնպիսի կիներ են որ բոլորովին այլափոխուած եւ կնութենէ դուրս ելած են։ Փողոցները այս դժբաղդ արարածները տեսնել դժուար չէ։ Երբ հանդիպիք կարճ մազերով, տարօրինակ գլխարկով եւ հագուստով, նոյնպէս տարօրինակ քալուածքով ու անճոռնի շարժուձներով կնոջ մը, ապահով եղէք թէ ուսանողուհի մըն է։ Երբ իրեն մօտենաք ծըխախոտէ ուրիշ բան չի հոտիր վրայէն։ (Բացառութիւնները քիչ կը յարգեմ)։

Գալով իրենց անցուցած կեանքին, ընդհանրապէս քնչով գոհ կ՚ըլլան. այնպէս որ Զուիցերիոյ ամենայետին աղքատն իսկ աւելի լաւ կ՚ապրի։ Առտուն մինչեւ կէսօր անօթի, կէսօրին ատեն ճաշարանի մը մէջ փոքր ինչ ճաշ մը եւ իրիկունը թէյով հաց։ Ահա ասոնց սնունդը։ Քանիներ՚ը ալ ճանչցած եմ որ օրերով մսի երես չեն տեսած եւ մէյմէկ կմախք դարձած են։

Մտնենք անոնցմէ միոյն սենեակը. նախ ծխախոտի հոտն է որ թոքերէդ ներս կը խուժէ, յետոյ աչքիդ կը զարնէ սենեակին աղտոտութիւնը, անկանոնութիւնը, թուղթի կտորներ, գրքեր աստին անդին սփռուած։ Անկիւն մը կը տեսնես թէյաման մը որ իրեն կը ծառայէ իրիկուան խեղճուկ ընթրիքը պատրաստելու։ Սենեակները ընդհանրապէս փոքր են եւ կը գտնուին անօդ եւ ցած փողոցներու մէջ, որպէս զի աժան ըլլան։

Այդ արարածներուն քով մի փնտրէք կնոջական հրապուրիչ ձեւերը, կուսական չարժումները, քաղցր խօսակցութիւնը. որ պաշտելի կ՚ընեն կինը զօրաւոր սեռին. ընդհակառակն ասոնք վերջին ծայր կոշտ ու կոպիտ են։ Իրենց խօսակցութիւնը գիտութենէն անդին չանցնիր, եւ կան այնպիսիներ որ այլեւայլ անօգուտ վարդապետութիւններու (doctrine) կը հետեւին, որոնց համար կը վատնեն իրենց ժամանակին մեծ մասը։

Քննութեան ժամանակ ամիսներով կը խափանուին իրենց մութ սենեակները, ուր կ՚աշխատին գիշեր ցերեկ, առանց հանգստանալու, առանց մաքուր օդ շնչելու 2–3ժամուան քունով եւ փոքրիկ սնունդով մը կը բաւականան։ Այսպէս սարսափելի զրկանքներու ենթակայ, չարաչար աշխատելով կը վերջացնեն իրենց ուսմունքը, եւ առանց բանի մը իսկ օգտակար ըլլալու մէյմէկ բժշկուհիներ կը դառնան։

Ընդհանրապէս ասոնք շատ զօրաւոր են տեսականին մէջ, ամէն ինչ գոց ըրած են իբրեւ թութակ, սակայն երբ հիւանդի մը մօտենան, ամէն ինչ կը մոռնան եւ ի՛նչ ուղղութիւն բռնելնին կը շուարին։ Կը կրկնեմ թէ բացառութիւնները կը յարգեմ։

Օրինակ մը ըսածիս.

Հաստատութեան մը բժիշկը պատուիրած էր տոքթորուհիի մը, որ իր իրաւասութեան տակ կը գտնուի, փոքրիկ վիրահատութիւն մը կատարել հիւանդի մը վրայ։ Օրիորդը իր սեռին յատուկ փափկութենէ մղուած, չէր մոռցած խորհուրդ տալ հիւանդին թէ եթէ ցաւի, փոքրիկ ճիչով մը իրեն իմացնէ։ Սոյն ապուշ խոհեմութիւնը ձեռք առնելէ վերջ գործի կը սկսի։ Հիւանդը դանակը իր մորթին վրայ զգալուն պէս պոռալ կը սկսի, հետեւաբար օրիորդը ետ կը քաշուի քանի մը վայրկեան վերջ վերսկսելու համար։ Այս կերպով քանի մը փորձ ընելէ վերջ, ամէն բան եղածի պէս վէրքը բամպակներու մէջ փաթթելով դուրս կ՚ելլէ, հիւանդը զուր՝ տեղը կէս ժամ չարչարելէ վերջ։ Հետեւեալ օրը բժիշկը այցելութեան միջոցին վէրքը կը զննէ ուր հազիւ թէ դանակին հետքը կը տեսնուէր, վիրահատութիւնը կը կատարէ եւ հիւանդը կը բժշկուի քանի մը օրուան մէջ։

Ահա կին բժիշկներու նմոյշ մը։

Աւելի լաւ չէ՞ր որ ասոնք սնեալ, զարգացեալ ճշմարիտ մայրեր ըլլալու պատրաստուէին, եւ այսպէսով գոնէ օգտակար ըլլային, իրենց երկրին պարկեշտ անդամներ հասցնելով։

Եթէ մեր ֆէմինիստն ալ այսպէս կոշտ, աղտոտ եւ կնոջ անունը արատաւորող արարածներ պիտի արտադրէ «Ուսանողուհիներ» անուան տակ, պակաս ըլլայ այդ ֆէմինիզմը։ Նախամեծար կը համարիմ տեսնել թրքահայ օրիորդը քիչ մը տգէտ բայց կուսական համեստ կերպ՚ի շարժուձներով, պարկեշտ ձեւերով, քան Կովկասցի հայ ուսանողուհին որ կը հետեւի դժբաղդաբար օտար ուսանողուհիներու անվայել եւ կոպիտ սովորութեան։ ԹՂԹԱԿԻՑ

Լօզան

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԹԱՂԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ինչպէս չկայ տէր-պապա մը որ քահանայութիւնը [illegible], արհեստի մը փոխած չըլլայ (ականջը խօսի Մայր-Եկեղեցւոյ քահանայից դասին), ինչպէս չկայ դպրոց մը, եկեղեցի մը որուն պիւտճէն բաց մը չունենայ, նոյնպէս չկայ թաղ մը որ թաղականի խնդիր մը, վէճ մը չունենայ։ Ուր որ

կայ եկեղեցի մը, դպրոց մը, հոն է նաև Թաղականի գլխու փորձանք խնդիրը, որ ճշմարիտը խօսելով, ա՛լ սկըսած է ձանձրոյթ ազդել մեզ ամէնուս։ Կ'առնես ո և է Թերթ մը, և եթէ փորձուիս ազգային բաժինը աչքէ անցընել, իբրև ամենակարեւոր դէպք, Թաղականական հրաժարականները լուրը կը տեսնես. ուրիշ սրտապնդող լուրի մը չատ քիչ անգամ կը հանդիպիս։ Ինչ է ասոր պատճառը, քանի որ գիտենք թէ մեր Թաղականները, բարդ, կնճռոտ խնդիրներ չունին կարգադրելիք։

Ամէն պարագայի մէջ օրուան լոյսին պէս սա կէտը պայծառ է թէ՝ անոնց ընելիքը ո՛չ Բանամայի ջրանցքին բացումն է, ոչ անդրսիպերիական երկաթուղիին շինութիւնը և ոչ ալ ահագին բազմաճիւղ վարչութեան մը ղեկը գործածելը, այլ պարզապէս կը կայանայ վարժարանին և եկեղեցւոյն բարեկարգութեանը հսկելուն, պիւտճէն հաւասարակշռելուն և պաշտօնէից ամսականը կանոնաւորապէս հատուցանելուն մէջ։ Ուրի՞չ. ոչինչ։ Քիչ մը բարի կամեցողութիւն, քիչ մըն ալ ուսումնատենչ և կարգապահ ոգի ունենալ կը բաւէ, ի գլուխ հանելու համար այն գործը որուն մասին այնքան գոռում գոչում, իրարանցում, արդարեւ չարժեր։ Աւրիթ տուողը ո՞վ է, մենք։ Տուժո՞ղը, դարձեալ մենք։ Վասն զի վստահ եղէք թէ մեր սա անշուք ազգ. վարժարաններուն մէջ կը գտնուին ուսման ծարաւը քաշող այնպիսի պատանիներ, տէկուլի, օխտէնիի արդիւնքով ապրող էսնաֆի տանկ ուշիմ տղաքներ, որոնք ժամերով կը սպասեն որպէս զի վարժապետնին բաբեհաճի գալ և չաբաթներով ձգձգուած դասերնին չարունակել. մինչ խեղճ դասատուն ամսականներու կուտակումէ մը վհատած և որ և է գանձումէ ճարահատ «ինֆլուէնձայէ բռնուեր եմ» ըսելով, պատճառաբանեալ նամակներ կ'ուղղէ տեսուչին կամ ընդհ. հսկողին հասցէին. իսկ այս վերջինն ալ իր կարգին «Պարոնն'ը անձայն սերտողութիւն ըրէք» ըսելով կը չատանայ. ի՞նչ ընէ. ձեռքէն ի՞նչ կուգայ։ Եւ այս ամէնուն պատճառը ո՞վ է, Թաղականը. մնասո՞ղը, տուժո՞ղը չատ հաւանական է որ իր տղան եղած ըլլայ և կամ էսնաֆինը. բայց մինչ այս վերջինն է վրայ տուողը վասն զի մեր Թաղական-ազան վարպետ բրթած ըլլալու դիտումով, գիտէք ի՞նչ կ'ընէ. պաւակը հանելուն պէս frèreներուն վարժարանը ողջ ըլլայ ըսելով, կը տանի հոն. որպէս զի աւելի եւս յառաջդիմէ, իր ուսմանցը Թերին լրացնէ «չաքարը սիրտս առաւ»ը la sucre a pris mon coeur Թարգմանէ այնպէս չէ՞. զարգացում մը որուն անձկան մը չհրցայ գտնել։

Արդ, այպանելի չէ՞ սա մեր Թաղականին ստանձնած դերը։ Փոխանակ կիրակի օրերը Թաղին սրճարանը նստելու, կարելի՞ չէ որ Թաղեցիին և անոր զաւակներուն օգտակար ըլլալու ձանձրութիւնը յանձն առնէ։ «Զբաղած եմ»ի և «Այսչափ տարի ես Թաղականութիւն ըրի, քիչ մըն ալ Թող ուրիշը ընէ»ի պէս առարկութիւնները պարզապէս դատալիք ըլլալ ըսել է։ Քանի որ Թաղեցիները զինքը Թաղական ընտրեր, այդ պաշտօնին արժանի դատեր են, և քանի որ իր վերընտրուիլը՝ ձեռնհասութիւնը, արդիւնաւոր պաշտօն վարած ըլլալը կ'ապացուցանէ, ինչո՞ւ մերժել Թաղականութեան համար եղած պատուաբեր հրաւէրը։ Հարկ է քիչ մըն ալ ուրիշին համար ապրիլ. մեղանչած չըլլար մարդ։ Բայց կռահեցի, ո՛վ Թաղականցու, թէ սա կարեւոր կէտը նկատողութեան առնելով կ'ուզես ժամ առաջ օձիքդ խալըսել. որովհետեւ դպրոցը խեղճ ու կրակ և անկերպարան վիճակ մը ունի, որովհետեւ եկեղեցին ու վարժարանը պարտքի բեռան տակ ընկճուած են, (և դեռ որքա՜ն «որովհետեւ»ներ) հետեւաբար ինչո՞ւ ողջ գլուխս Աւետարանի տակ դնեմ ըսելով կ'ուզես մէջէն ելլել։ Թո՛ղ ուրիշը կրակէն քաչէ չագանակները, այնպէս չէ՞, Թող բան գործ չունեցող միամիտ մը ստանձնէ այդ հոգը։ Բայց ո՞վ երանելի, դիւրին, հեշտ գործ մը ո՞վ վրան չառներ, ամէն մարդ ալ կիրակի օրը բանկալը բազմիլը և տաղաւարներուն սիգաճեմ քալուածքով պտըտցնելը յանձն կ'առնէ, զի գէշ ռէքլամ չէ հէ՞։ Խնդիրը՝ դժուարինը հարթել, անկանոնը կարգի դնելն է, և այդ ջանքին, այդ զոհողութեան մէջ պիտի կայանայ քու արժանիքդ։ Եթէ կը բաղձաս որ պաշտօնավարութեանդ օգտակար, արդիւնաւոր մակդիրը տրուի, եթէ կը փափաքիս որ «Այս մարդուն օրովն էր որ եկեղեցին և դպրոցը իր պարտքը վճարեց» ըսուի, ահա, ասպարէզը բաց է, կատարէ պարտքդ։ Ուրեմն, եթէ Թաղի մը մէջ Թաղական ըսուելու աղաներ— բառին հին առումով—կան, ամէն կերպով գնահատելի ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլան, երբ առանց վերապահումի ընդունին Թաղեցիներուն քուէով իրենց յանձնուած Թաղականութեան պաշտօնը — Սամաթիային համար չէ խօսքս — և այսպէսով թէ՛ ժողովուրդը, թէ՛ Թաղեցին, թէ՛ մամուլը և թէ ընթերցողը անհարկի զբաղումէ մը ազատած կ'ըլլան։ Բայց կա՞յ մէկը որ ինծի երաշխաւորէ թէ՝ այս հրաւէրս «Ձայն բարբառոյ յանապատի» չպիտի մնայ։

ԳԵՆՈՆ ԳԵՋԱՋ

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Հայ-Հռոմէականաց Կ. Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեան, ընկերակցութեամբ իր գործակատար Շէհրեան Յովսէփ էֆ.ի, կիրակի իրիկուն Կայս. Պալատ երթալով, Ա. սենեկապետ Վըսեմ. Հաճի Ալի պէյի յարկին մէջ Իֆթարի ներկայ գտնուեր, և այս առթիւ Կայս. բարեւներու արժանացեր է։

—Ս. Ցակոբայ հիւանդանոցը, իր հաստատութեան 69րդ տարեդարձը կատարեց անցեալ կիրակի օրը։ Տ. Պօղոս Պատրիարքի տկարութեան պատճառաւ, փոխանորդաբար Անկելանոցի մատրան մէջ պատարագեց Պօղոս Ծ. Վ. Գազըրեան, և Անկելանոցի հանգուցեալ բարերարաց հոգւոյն համար Հոգեհանգիստ կատարուեցաւ։ Ապա Թափորով եկեղեցւոյ բակը ելլելով, Խնամակալութեան Ատենապետ Բառնաբաս Ծ. Վ. Սամանճեան, Վեհ. Սուլթանին շնորհաց համար Թուրքերէն լեզուաւ երախտագիտական ուղերձ մը կարդաց և ապա բարեմաղթութիւններ ըրաւ։ Հիւանդանոցի ընդունելութեան սրահին մէջ Սամանճեան Վ. դարձեալ բանախօսութիւն մը ըրաւ, յայտնելով որ հասարակութեան ամէն դասակարգին պատկանող անհատներու քաջալերութեամբ, օր ըստ օրէ աւելի պիտի բարւոքի Անկելանոցի վիճակը, և նոր որբանոցի մը շինութիւնը և արհեստարանի մը հաստատութիւնը կարելի պիտի ըլլայ։ Վերջին մէկ երկու տարիներու մէջ նոյն հիւանդանոցին վիճակը ընդհ. գնահատման արժանացած է, որուն ապացոյց կրնայ համարուիլ կիրակի օրուան հանդէսին առթիւ հասարակութեան ծանօթ դէմքերու ներկայութիւնը։

—Զմմառի Հայ-Հռոմէականաց վանքին մէջ մէկ քանի վարդապետներ ձեռնադրելու համար, Պատր. Փոխանորդ Տ. Աւետիս Արքեպս. Արփիարեան Պէյրութ գացած ըլլալով, այցելութիւն տուեր է տեղւոյն կուսակալին, Լիբանանի կառավարչին և տեղւոյն հիւպատոսներուն։ Արփիարեան Արքեպսկ. հասարակութեան երեւելիներուն կողմէ հիւրընկալուելով, իրեն եղած փոխադարձ այցելութիւնները ընդուներ, և Պէյրութի եկեղեցւոյն մէջ ալ պատարագելէ ետքը, ուղեկից վարդապետներու հետ Զմմառի վանքը գացեր է, որոշեալ ձեռնադրութիւնները կատարելու համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾՐԱԳԻՐ ՉԻՆՈՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ.— Թայմզ իր անցեալ հինգշաբթի թիւին մէջ հրատարակեց իր Բեքինի թղթակցին նոյ. 14 թըւակիր ընդարձակ մէկ նամակը, որուն մէջ Տքդ. Մօրիսըն մի առ մի կը թուէ այն բարենորոգումները, զորս անհրաժեշտ է մտցնել Չինաստանի մէջ, եթէ կ'ուզուի Չինաստանէն ստանալ պահանջուած պատերազմական տուգանքը։

«Դիւրին չէ գուշակել, կը գրէ Տքդ. Մօրիսըն, թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ Չինաստանի կողմէ տէրութեանց վճարուելիք տուգանքի քանակութիւնը, բայց ընդհանուր կարծիքն այն է թէ ատիկա 1ու կէս միլիառ Փր.էն պակաս գումար մը չպիտի ըլլայ։ Ի՞նչ պիտի ընէ Չինաստան այսքան մեծ գումար մը վճարելու համար։ Իր ծովային մաքսատուներու հասոյթները զգալապէս նուազելու վրայ են։ Կառավարութիւնը ի վիճակի չէ ներքին տուրքերը գանձելու։ Ապստամբութիւնը կը գոռայ Քուան-Թունկի և Ֆօ-Քիէնի մէջ, և Մանչուրիա կորսուած է Չինաստանի համար։ Հաւանական է որ մաքսատուրքի հասոյթները այս տարի բաւեն օտար փոխառութեանց կտրոնները և գլխաւճարները հատուցանելու։ Բայց 1901էն սկսեալ պահանջատէրները գոհ պէտք է մնան, եթէ կտրոնները միայն ստանան և անշուշտ գլխաւճարը պիտի դադրի։ Հետեւաբար Չինաստան պիտի ստիպուի վերակազմել իր տընտեսական դրութիւնը։ Եւ պէտք պիտի ըլլայ որ նուազեցնէ իր ծախքերը. (1) Իրենց տեղերը ղրկելով Մանչու պահապան զօրքերը, որոնք մեծ ծախք կը պատճառեն և ոեւէ օգտակարութիւն չունին։ (2) Ջնջելով Մանչու թոշակները, որ տարեկան 16 միլիոն թաէլէն աւելի գումարի մը կը հասնին։ (3) Ջնջելով բրինձի տուրքը, որ մէկ քանի դարերու հնութիւն ունի և որուն գանձումը զեղծումի աղբիւր մըն է։ (4) Օտար վարչութեան մը միջնորդութեամբ գոցելով տուրքերու գանձման միջոցին բացուած ծակերը։ Եւ վերջապէս (5) վերցնելով այն արգելքները, որոնք կ'ըլլան երկաթուղիներ շինելու, հանքեր բանալու և ուրիշ առեւտրական ձեռնարկներ ընելու մասին։ Ասկէ զատ Չինաստան դրամական աւելի կանոնաւոր դրութիւն մը պէտք է ընդունի, վերցնէ ցորենի արտածման դէմ դրուած արգելքը։ Քէու-Լունկի մէջ եղածին նըման ծովային մաքսատուներ հաստատէ, աղի ներածումը պէտք է արտօնէ և չսահմանափակէ ընտանեկան պէտքերու մէջ անոր գործածութիւնը։ Միայն այս վերջինով կը հաշուուի թէ տարին իբր 40 միլիոն Փր. հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Վերջապէս Չինաստան պէտք է վերաքննէ Թիպէթի առեւտուրին մասին կնքուած դաշնագիրը, և միանգամ ընդմիշտ կարգադրէ տեղային զանազան խնդիրներ, որոնք կը վնասեն առեւտուրին և դատական գործին։ Չինաստան պէտք է նաեւ բարւոքէ Թաքուի և Վու-Զունկի բերդերը, և Բէյ-Հօի և Եանկ-Զէի նաւագնացութիւնը։ Պէտք է նաեւ ելմտացոյց մը ունենայ, մանաւանդ անոր համար որ երկրին բոլոր հասոյթները օտար արժեթուղթերու տէրերուն պիտի յանձնուին։ Եւ պէտք է գիտնալ որ այս բոլոր յիշուած պայմանները դիւրին է գործադրել»։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՄԷՅՖՔԻՆԿԸ.—Թաքու գտնուող Անգլիացի նաւաղ մը հետեւեալ նամակը գրած է Լոնտոն իր մէկ բարեկամին.— «Իմացայ թէ Մէյֆքինկ անունով քաղաք մը պաշարուեր է. բայց եթէ մեր ամենօրեայ ճաշը այս կերպով չարունակէ, այնպէս կը կարծեմ թէ մենք Մէյֆքինկի այդ պաշարեալներէն աւելի նեղուած պիտի ըլլանք։ Ահաւասիկ ինչ որ կը տրուի մեզի իբր ուտեստ։ Առտուն ժամը 5ուկէսին իբրեւ նախաճաշ մեզի կուտան անտանելի տեսակէն կարծր պիսքիւի մը, որ կրնայ լաւագոյն ծառայութիւն մատուցանել իբրեւ ամրութիւններու շինուածանիւթ։ Կէս օրին իբրեւ ճաշ կուտան միեւնոյն պիսքիւիէն, քիչ մըն ալ աղած խոզի միս։ Այս աղած միսն ալ Պալաքլավայի ճակատամարտը կը յիշեցնէ ինծի. որովհետեւ անցած օր ձեռքս անցած մսի տուփի մը վրայ 1853 Թուականը կարդացի։ Մէջի միսն ալ բոլորովին կանանչցած էր։ Իրիկուան ժամը 4ին թէյ կը խմենք դարձեալ միեւնոյն պիսքիւիներով։ Ացիկներնուս մէջ իբրեւ ուտելիք կը գտնուի...կօշիկի ներկ, թուղթ և մելան։»

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ԱՒԵՐՈՒՄ.—Անգլիացի թղթակից մը կը գրէ թէ Ռուսերը և Ֆրանսացիները այնչափ աւերներ գործած են Շանհայքուան քաղաքին մէջ, որ մարդ պաշար գտնելու համար պէտք է քաղաքէն մինչեւ 40 մղոն հեռանայ, որպէս զի այդտեղը հաստատուած Գերմանական կամ Անգլիական չուկաներէն գնէ ուզածը։ «Աւարառութիւնը և մարդասպանութիւնը, այնչափ մեծ համեմատութիւններ ստացած են որ իրենց նմանը գտնելու համար պէտք է մինչեւ միջին դարերը երթանք, որ ատեն պատերազմը միմիայն աւերում և սպանութիւն կը նշանակէր։»

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԷՆ հասած հեռագիրները «կ'ըսուի»ներով լեցուն են միշտ։ Մէկ կողմէ այս անստոյգ «կ'ըսուի»ները և միւս կողմէ անգլ. գրաքննութեան խստութիւնները այնչափ կը ճնշեն Թրանսվալէն եկած լուրերուն վրայ որ, մարդ կ'ապշի կը մնայ։ Այսպէս, կ'ըսուի թէ Պօէրներու Բարբերթոն ըրած արշաւանքին հետեւանքով երկաթուղիի և հեռագրական գիծերու կրած վնասը կարծուածէն չատ թեթեւ է եղեր, և թէ այդ վնասը Պօէրներէն աւելի տիրող գէշ օդին պէտք է վերագրել եղեր։ Կը յայտնուի թէ Բարբերթոն արշաւող պօէր զօրախումբերը չատ քիչ համախմբեր գտեր են Հօլանտացի հողագործներուն մէջ, և չատ քիչ զէնք մնացած է ձեռքերնին։ Զէյս կը գրէ թէ Օրանժի մէջ, Քրունշթատի մօտ գործող պօէր զօրախումբերուն ռազմամթերքը հատեր է եղեր։ Այս խիստ տարտամ լուրերուն լաւատեսութիւնը՝ հանդարտեցնելէ աւելի կը գրգռէ Անգլիական հանրային կարծիքը։ Տարակոյս չկայ թէ անգլիական զօրքերը դըժուար կացութեան մը մէջ կը գտնուին։ Այն լուրը թէ Լորտ Քիչըներ հարկ դատած է Տէ Աար երթալ՝ գործողութիւնները անձամբ վարելու համար, կը ցուցնէ թէ Պօէրները ծանր վտանգ մը կը սպառնան Բարեյուսի արեւմտեան կողմէն։ Անգլիական ընդհ. հրամանատարին տարած մեծազօր բանակին առջեւ, Պօէրները նորէն իրենց սովորական ռազմավարութեան հետեւեցան։ Նոր ույժ և միանգամայն նոր պաշար ստանալով, այս չարաճճիները քաղաքը պարպեցին և ցրուեցան։ Այս կերպով եթէ վաղը Լորտ Քիչըներ Տէ Աարէն մեկնի, Պօէրները նորէն պիտի վերադառնան և երկաթուղիի նորանոր գիծեր պիտի վերցնեն։ Ամէնը այս չէ, Ռոտեսիայի գիծն ալ կտրուած կը մնայ, այնպէս որ կարելի չէ Բարեյուսէն Քիմպըրլի հաղորդակցիլ։ Ասկէ զատ Պլօէմֆօնթէյնի հետ ալ հաղորդակցելու կարելիութիւն չկայ։ Եւ մանաւանդ դիտելի է որ հասած բոլոր հեռագիրները Օրանժի հարաւակողմը գտնուող քաղաքներու թուականը կը կրեն։ Մութ կը մնայ այն կէտը թէ ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ ատոնցմէ անդին։ Որոշ լուր չկայ նաեւ արեւելքէն Բարեյուս արշաւող Պօէր զօրախումբին շարժումներուն վրայ։ Հաւանական չէ որ այս զօրախումբը անգործ մնացած ըլլայ։ Այս մասին Լոնտոնի պատերազմական պաշտօնատան լռութիւնն ալ քիչ մը մտահոգութեան տեղի կուտայ։ Գալով Օրանժի և Թրանսվալի մէջ տեղի ունեցող ընդհարումներուն, ատոնք կը ցուցնեն թէ Պօէրները որոշած են չարունակ նեղել հիւսիսի կողմը գտնուող անգլ. զօրքերը, որպէս զի հարաւակողմը գործող Պօէր զօրախումբերը կարենան անարգել յառաջանալ։

—Իրազեկ աղբիւրէ հասած վերջին լուրի մը նայելով Պօէր Զօր. Պօթա ծանուցեր է Պօէր զօրախումբերուն թէ Նախագահ Քրիւկէր լուր մը առեր է, որուն համեմատ Պօէրները պէտք է անձնատուր ըլլան Անգլիացիներուն և կամ իրենք միայն կռիւը չարունակեն, որովհետեւ դուրսէն ո և է օգնութեան յոյս կորսուած է։ (Առաջին ճշմարիտ լուրը զոր կը ստանան պատերազմի դաշտին վրայ գտնուող Պօէրները, երկար ատեն անօտի յոյսերով և սնամէջ լուրերով օրօրուելէ ետքը։)

—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Նաթալի մէջ 8000 Պօէր կայ։ Ուրիշ հեռագրի մը նայելով Անգլ. Զօր. Նոքս Թող չի տար որ Զօր. Տէվէթ Բարեյուս մտնէ, Օրանժի հարաւային կողմէն։ Անգլիացիները գրաւեր են Վէնդէրստորբը։

—Նախագահ Քրիւկէր Հօլանտայի Ութրեխդ քաղաքը պիտի երթայ եղեր, աչքերը դարմանել տալու համար։

ՊՕԷՐՆԵՐՈՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ գումարումներ տեղի կ'ունենան այս միջոցիս Գերմանիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ։ Այս գումարումներէն է՛ն կարեւորներն են Շթութկարտի և Լայբցիկի մէջ տեղի ունեցածները, որոնց մէջ խիստ ճառեր խօսուեր են կոմս Պիւլովի և գերման քաղաքականութեան դէմ։ Շթութկարտի գումարումին ներկայ գտնուեր են 3000 հոգի, որոնց մէջէն խաղաղութեան ընկերութեան նախագահը և զանազան կարեւոր անձնաւորութիւններ բանախօսութիւններ ըրեր են։ Բանախօսներէն մէկը յայտարարեր է թէ պէտք է չահու քաղաքականութեան յաջորդէ իրաւունքի և արդարութեան քաղաքականութիւնը։ Պօէր Զօր. Տէվէցի հօրեղբօրորդին ալ ճառ մը խօսեր է։

Բայց Լայբցիկի մէջ է որ ամէնէն աւելի ընդդիմախօսուեր է Գերման կառավարութեան քաղաքականութեան։ Այս գումարումին 5000 հոգի ներկայ գտնուեր են։ Պօէր հրամանատարի մը ճառէն վերջը, Լայբցիկի վաճառականներէն մէկը խօսք առնելով ըսեր է։ «Նախագահ Քրիւկէր Եւրոպա գալու ատեն ոչ զինուած միջամտութիւն մը ուզեց, ո՛չ թնդանօթներ և ոչ ալ այն ամէն բաները, զորս մենք ամենայն վեհանձնութեամբ Անգլիացիներուն կուտանք։ Իրաւաբար ատեան մը կը պահանջէ ան, և փոխանակագիր մը բերած է որ 1896 յունուար 3ին ընդունուած և Գերմանական ուղղամտութեան վրայ քաշուած է։ Այս փոխանակագիրը մերժուեցաւ։ Ուրմէ՞։ Գերման ժողովուրդը չմերժեց զայն։ Ե՞րբէն ի վեր սովորութիւն եղած է որ ջուրը ինկած մէկը իր վիճակին թողուի, առարկուելով թէ իր այցետոմսը չէ տուած։ Ի՞նչ կ'ըսէք Գերման դիւանագիտութեան, որ կ'առարկէ թէ չի կրնար յանկարծակիի գալ գիւղացիի մը համար։ Այդ դիւանագիտութիւնը 10 տարիէ ի վեր քանի՜ քանի՜ անգամ յանկարծակիի եկած է։ Քրիւկէր նախագահը չընդունելու համար վարչապետին յառաջ պատճառները ամէնն ալ խախուտ բաներ են։ Գերման ժողովուրդը կը պահանջէ որ ա՛լ վերջապէս լսուի իր կամքը, և կ'ուզէ որ Գերմանացիներէ կառավարուի։ Այսօրուան Գերման քաղաքականութիւնը Անգլիոյ շողոքորթելու կը ծառայէ միայն։ Բաւականէն աւելի վայելեցինք Անգլ. բարեկամութիւնը։ Մենք կ'ուզենք թօթուել զայն մեր ռաքինփաշիներուն պէս», Այս ճառէն վերջը ներկաները Քրիւկէր նախագահին ի պատիւ ուղերձ մը քուէարկեր են, որուն մէջ ցաւ կը յայտնուի որ կայսրը չէ կրցած ընդունիլ զինքը՝ դիւանագիտական նկատումներով, որոնց խելք չի կրնար հասցնել ժողովուրդը։

ՍՊԱՆԻՈՑ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԳԱՆՁԵՐԸ.—Սպանիական կառավարութիւնը, հետեւելով Իտալիոյ, Եգիպտոսի և Յունաստանի օրինակին, որոշեր է ասկէ վերջը հնութեանց և գեղարուեստից վերաբերեալ գանձերու արտածումը արգիլել։ Այս իմաստով օրինագիծ մը Խորհրդարանին ներկայացուցեր է և կը յուսացուի որ նկատողութեան առնուի։ Այս օրինագծին համեմատ կ'արգիլուի արտածումը բոլոր հնութիւններուն, ինչպէս են չէնքերը, նկարները, դրամները, չքադրամները, գիրքերը, հին արձանագրութիւնները, զէնքերը և ընդհանուր առմամբ բոլոր հին առարկաները, նախապատմական դարերէն սկսելով մինչեւ ԺԹ. դար։ Կառավարութիւնը վերապահումներ կ'ընէ միջամտելու մասնաւորներու վերաբերեալ հնութեանց արտածման կամ վաճառման խնդրոյն։

ԲՈԼՈՆԻԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԸ.—Բրուսիոյ ներքին գործոց պաշտօնատան բերանը համարուող Պէրլինէր Քօրէսբօնտէնց թերթը կարգ մը յօդուածներ հրատարակեց վերջերս «Բոլոնիական վտանգին» վրայ։ Նոյն թերթը կը հաւաստէ թէ Բոլոնիացիները ոչ միայն աւելցած են հին Լեհաստանը կազմող նահանգներուն մէջ, այլեւ կարեւոր գաղթականութիւններ կազմած են Բրուսիոյ զանազան մասերուն մէջ։ 1890էն 1898 լեհերէն խօսող ժողովուրդներուն թիւը բարձրացած է Վեսթֆալիոյ մէջ 29,000էն 150,000ի, Հռէնոսի նահանգին մէջ 6,000էն 23,000ի, և Սիլեզիոյ մէջ 994000էն 1023000ի։ 1890ին կատարուած մարդահամարի մը համեմատ 3 միլիոն հոգի կը հաշուուէր լեհերէն խօսողներու թիւը։ Անտարակուսելի կը համարուի թէ դեկտ. 1ի մարդահամարին արդիւնքը երբ յայտնուի, պիտի տեսնուի թէ մեծապէս աւելցած է Լեհացիներու թիւը, ինչ որ մասամբ արդիւնք կը համարուի Գերմանացիներու՝ Լեհ տարրին մէջ ձուլուելէն։ Գերման թերթը վտանգի ուրիշ պատճառ մը կը համարի Լեհ ժողովրդեան տնտեսական վիճակին արտասովոր բարգաւաճումը։ 1897, 98 և 99ի երեք տարիներուն միջոցին 2965 մանր կալուածներ գնած են Լեհերը Գերմանացիներէն, մինչ ասոնք միայն 1651 նմանօրինակ կալուածներ գնած են Լեհերէն։ Կառավարական յանձնաժողով մը կայ, որուն պաշտօնն է լեհական մեծ կալուածներ գընել, զանոնք Գերման գիւղացիներու բաժնելու համար։ Բայց Լեհացիները գրեթէ բոլորովին չէզոքացուցած են անոր ազդեցութիւնը, հիմնելով սեղանաւորական տուներ, որոնք Գերմանական ընդարձակ հողեր կը գընեն և Լեհացիներու կը բաժնեն։ Լեհացիներու բարգաւաճումը այն քան ընդարձակ համեմատութիւններ կ'առնէ, որ Գերմանիոյ կառավարական թերթը անկրօնութեամբ կ'եզրակացնէ թէ՝ «Այն ամէն գիւղերը ուր Բոլոնիացիները յաջողած են անգամ մը հաստատուիլ ամուր կերպով, Գերման ազգութեան համար կրնան կորսուած համարուիլ»։ Գերման թերթը յիշատակելէ ետքը բոլոնիական ընկերակցութիւնները, որոնց թիւը 1898ին 994 էր 82 հազար անդամով, և որոնք մեծապէս կը ծաւալեն հակակիր ոգին Գերմանացիներուն և Լեհերուն միջեւ, կ'եզրակացնէ թէ այս բոլոր դէպքերը բացարձակապէս մատնանիշ կ'ընեն բոլոնիական վտանգը, «որ կը

սպառնայ մեր ժողովրդեան ամենամեծ շահերուն, այնպէս որ Բրուսիոյ Լեհացիներուն խնդիրը զուտ Բրուսիական խնդիր մը ըլլալէ աւելի Գերմանական շատ մեծ կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մըն է»։

ՆԻՒՖԱՈՒՆՏԼԷՆՏԻ ԽՆԴԻՐԸ, ամէն տարի այս եղանակին վէճի առարկայ կը դառնայ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ։ Անցեալ տարի երբ այս խնդիրը ծագեցաւ, ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, բացատրեցինք թէ Անգլիա չուրանար այդ ծովեզերքներու վրայ Ֆրանսայի ունեցած իրաւունքներու գոյութիւնը, այլ խնդիրը այդ իրաւունքներու բնոյթին վրայ է միայն։ Ֆրանսայի այդ իրաւունքները ճանչցուած են 1713ի Իւթրէխթի դաշնագրով, 1763ի Բարիզի դաշնագրով, եւ 1783ի Վէրսայլի դաշնագրով։ Այս զանազան դաշնագիրները կրնան սա երկու բառերուն մէջ ամփոփուիլ.— «Ֆրանսա իրաւունք ունի ձուկ որսալու Ֆրանսական Ծովեզերք կոչուածին վրայ»։ Արդ յայտնի է թէ ոչ Անգլիացիները եւ ոչ Նիւֆաունտլէնտցիները կ'ուրանան Ֆրանսացիներու այդ իրաւունքը։ Այլ կը պնդեն թէ Ֆրանսացիները իրաւունք չունին խեցգետին որսալու, կամ ուրիշ բառով խեցգետինը իրաւունք չունի մտնելու ջուրի մէջ ապրող այն կենդանիներու դասակարգին մէջ, որ «ձուկ» կը կոչուի։ Եւ միւս կողմէ կ'ըսեն թէ Ֆրանսացիներու ունեցած այս պարզ իրաւունքն իսկ կը վնասէ Նիւ-Ֆաունտլէնտի գաղթավայրին բարգաւաճման։ Անցեալ տարի նոյն գաղթավայրին Դահլիճը, նկատելով որ Մայր Հայրենիքին ո եւ է օգնութիւն չէ կրցած ընել՝ Հարաւ. Ափրիկէ զօրք, թնդանօթ եւն. ղրկելով, գոնէ բարոյական օժանդակութիւն մը ըրած ըլլալու համար, առժամեայ համաձայնութիւն մը կնքեց Ֆրանսայի հետ։ Բայց այս տարի այդպիսի կարգադրութիւն մը կնքելու տրամադրութիւն չի ցուցներ։ Հետեւաբար այժմ դիւանագիտական վէճը բացուած է Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ, և Նիւ-Ֆաունտլէնտցիները կ'ուզեն որ բարեկամական եղանակով կարգադրուի։ «Ուէսթմինսթր Կազէթ» կ'առաջարկէ կա՛մ իրաւարար ատեանի մը յանձնել խնդիրը, և կամ ուղղակի Ֆրանսայի հետ բանակցիլ։ Այս երկրորդ պարագային մէջ Անգլ. պաշտօնական թերթը կը փափաքի որ կա՛մ ոբոշակի սահմանուին Ֆրանսայի իրաւունքները, և կամ Ֆրանսա բացարձակապէս հրաժարի այդ իրաւունքէն, աշխարհի ուրիշ մէկ կողմը փոխարինութիւն մը ստանալով Անգլիայէն։ Ամէն պարագայի մէջ Անգլիոյ արտաքին գործոց նոր նախարար Լորտ Լանստաունի՝ դիւանագիտական կնճիռ մը հարթելու սկզբնաւորութիւնը պիտի ըլլայ այս խնդիրը։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900 — 1318 — 1901
Զ4. Լս.

Օր	ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	Րմզ.	Ցունվ.
19	ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, Սրբոցն Թէոդոսայ եպիսկոպոսին և Թէոփիլոս վկային և չորից զինուորացն Բասոսի, Եւսեբի, Եւտիքի և Բասիլիդեայ։ Լս. Ցանոստ և Տօնևմատ 1901 Բըռնկանէն։ Հը. Մոզ վան պաշտըման Եւրոպայէմ։	10	1
Ելև օր 7.23			Ելև օր 7.13

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1878 դեկտ. 19ին կը մեռնի Մանուկ աղա Մնակեան, որ Հայ վարժարանի մը հիմնարկութեան համար կարեւոր գումար մը կտակած է։ Թաղուած է Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին, որուն շինութեան համար ալ 500 ոսկի կտակած է։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու Ցելսիուսեան աստիճանն էր

Ն. Գալի	10	Պէրութ	14	Պետերսպուրկ	—27
[illegible]	—20	Բարիզ	6	Վիեննա	4
Սոֆիա	—1	Աթէնք	11	Թրիէստէ	5
Իզմիր	11	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	6

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ նկատմամբ երէկուան թղթարերով նոր գիտողութիւններ հասան մեզի։ Եթէ այդ գրուածներուն ամէնքն ալ հրապարակ հանենք, կը վախնանք որ նոյն վարժարանի գիտութեանց ուսուցիչը ամբողջ տարի մը գիր գրէ, մեզի հասկցնելու և համոզելու համար որ բոլոր ըսուածներն ալ սուտ ու սխալ բաներ են և անձնական նկատումներու արդիւնք։ Մենք չենք ըսեր թէ՝ առ հասարակ ամէն քննադատութիւն անկողմնակալ ոգւոյ արդիւնք է, բայց Սանասարեան վարժարանի նկատմամբ ըսուածներուն մէջ այնպիսի պարագաներ կան, որոնք մէկ գրչի հարուածով չեն կրնար հերքուիլ։ Սանասարեան վարժարանի բարեկարգ վիճակին փափաքող անձեր կը պնդեն թէ՝ այդ հաստատութիւնը գաւառներու համար ուսուցիչ կամ եկեղեցական հասցնելու տեսակէտով ալ չկրցաւ օգտակար ըլլալ։ Ասիկա իրողութիւն մըն է, որ գործնական փաստով միայն կրնայ հերքուիլ, և այս հերքումը նոյն իսկ Կարնոյ մէջ վարժարանը վարողներէն կը սպասուի։ Մինչեւ հիմա տրուած հերքումները շատ տկար էին։ Սանասարեան վարժարանը Պոլսոյ մէջ Խնամակալութիւն մը ունի այսօր, որուն անդամները այդպիսի վարժարան մը վարելու համար պահանջուած ձեռնհասութիւնը ունին։ Ասկէ զատ, Նիւթական տեսակէտով վարժարանին ունեցած առաւելութիւնները, իրաւունք կուտան ամենուն աւելի արդիւնք սպասելու՝ քան ինչ որ կը տեսնուի հիմա։ Քննադատները կ'ըսեն որ այսպիսի առաւելութիւններով օժտուած հաստատութիւն մը աւելի լաւ կերպով կրնայ մատակարարուիլ, և պատասխանատու կը ճանչնան վարժարանին ներքին վարիչները, որոնք Խնամակալութեան տրամադրութիւնները արդիւնաւորելու պէտք եղած կերպով հոգ չեն տանիր։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, այսօր եւրոպական տարեգլխի առթիւ, շնորհաւորական այցելութեան պիտի երթայ Պապական Նուիրակ Տ. Պոնէթթիի և Անգլիական, Գերմանական, Ֆրանսական, Ամերիկեան, Աւստրիական և Իտալական դեսպաններուն։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նիստին մէջ լսեր է Ափրիկեան Տրիպոլիս գտնուող քահանայի մը մէկ նամակը, որուն մէջ տեղեկութիւններ կան տեղւոյն ազգայիններու հոգեւոր վիճակին նկատմամբ։ Ժողովը յետ խորհրդակցութեան որոշեր է գրել անոր որպէս զի տրուած արտօնութեան և հրահանգի շրջանակին մէջ, հոգ տանի տեղւոյն ազգայիններու հոգեւոր մխիթարութեան։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նստին մէջ կարդացեր է Սսոյ Տեղապահ Տ. Կիրակոս եպս.ի մէկ գիրը, որով կը ծանուցանէ թէ միաբան Հրանտ Վ.ը Հալէպի տեղապահ նշանակած է։ Ժողովը որոշեր է մէկ քանի տեղեկութիւններ ստանալ, Տեղապահին այս առթիւ գրած նամակին մէկ քանի կէտերուն նկատմամբ։

ՍՍՈՑ տեղապահը նոյնպէս հաղորդած էր Պատրիարքարան թէ Ցակոբ Վ.ը Կիւրինի տեղապահ նշանակած է։ Բայց տեղացիները իրենց նորընտիր տեղապահէն դժգոհութիւն յայտնած ըլլալով, Խառն Ժողովոյ որոշմամբ այս պարագան Տ. Կիրակոս եպս.ի ուշադրութեան պիտի յանձնուի, ըստ այնմ հարկ եղածը գործադրելու համար։

ԿԻՐԱԿԻ իրիկուն Կայս. Պալատան մէջ Իֆթարի ներկայ գտնուեցաւ Տ. Բարթուղիմէոս Արքեպս., իր անձնական քարտուղար Ազնիւ էֆ.ի հետ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ պատսպարելոց հացկերոյթ տրուեցաւ երէկ կէսօրին, Գէորգ էֆ. Տէմիրճեանի փափաքին համեմատ, որ իր որդւոյն ամուսնութեան առթիւ 1200 ղշ. նուիրած է նոյն հաստատութեան։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ Պարտուց վարչութեան գլխաւոր պաշտօնեաներէն Ղազարոս էֆ. Երամեան (Նազար էֆ.) որուն արժանիքը և ձեռնհասութիւնը նոյն պաշտօնատան մէջ գնահատուած է արդէն, այս անգամ ալ բարձրագոյն գնահատման արժանացած է վարձատրուելով Գ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշանով։ Նոյնպէս Կարապետ էֆ. Սուրէնեան ստացած է Դ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշանը։ Կը շնորհաւորենք յիշեալ էֆ.ները մասին եղած այս Կայս. շնորհը։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Ֆրան էֆ. Գօլանճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ Օսմ. ոսկի նուիրեր է Ազգ. Հիւանդանոցին՝ Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

31 դեկտեմբեր 1900

Ֆրանսական 3% փոխառութիւն	101.25
Րէժի	315.
Ֆոնսօլիտ	23.42
Երկաթուղի	112.
Պանք Օթթոման	538.
Թրանսվալ	65 25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Սինօպի կառավարիչ Իսմէր Շէվգը փաշայի։ Սանիյէի աստիճան տրուեցաւ եւմնական պաշտօնատան հին հաշիւներու ծախուց ճիւղին միւմէյյիզ Մուսթաֆա Նաիլ, և գանձման ճիւղին քարտուղար Ղալիպ պէյերու։ Սալիսէի աստիճան՝ Թոքատցի փաստաբան Սէֆէրեան Կարապետ էֆենտիի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Գ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հանրային Պարտուց կեդր. Վարչութեան քարտուղարութեան դիւանին տնօրէն Նազար էֆ.ի (Ղազարոս էֆ. Երամեան)։ Դ. կարգի Օսմանիյէ՝ Հանր. Պարտուց կեդր. տնօրէնութեան թարգման Կարապետ էֆ. Սուրէնեանի, և Կեսարացի փաստաբան Պօղոսեան Մ. Ցարութիւն էֆ.ի։ Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ Իզմիրի Ցունաց առեւտրական մասնաւոր վարժարանի տնօրէն Ալֆրէտօ Վիթալիս էֆ.ի, և վաճառական Սիւզէնճեան Միհրան էֆ.ի։

ԲԱՐԻԶԻ Օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ, ինչպէս երէկուան Թուրք թերթերուն մէջ պաշտօնապէս գրուած էր, Պրիւսէլի Օսմանեան դեսպանութիւնն ալ պիտի վարէ, բարձրագոյն հրամանաւ։

ԹԷՀՐԱՆԻ Օսմ. դեսպան Շէմսէտտին պէյ՝ վերջերս իր պաշտօնատեղին հասած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆերտինանտ իշխանը անցեալ օր Վառնայի մօտ գտնուող Եօգսինոկրատի դղեակէն իր զաւակներուն՝ Պորիս և Սիրիլ իշխաններուն հետ Սօֆիա գացեր է։

ՊԵՐԼԻՆԻ Բօ-ի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ՝ Օսմ. այն մարտանաւերը որոնք Ճենովայի մէջ պիտի նորոգուին, յառաջիկայ աշնան այդ քաղաքը պիտի երթան։

ՔՍԱՆԹԻի մէջ վերջերս 4 Պուլկարներ ձերբակալուեր են, որոնք Մաւզէրեան հրացաններ կը կրէին։

ԽՏԻՎԻԷի շոգենաւային ընկերութիւնը Անգլիայէն Աւիսոն անուն խոշոր շոգենաւ մը գնած է, որ 3146 թօնօ տարողութիւն, 346 ոտք երկայնութիւն, 27 ոտք լայնութիւն և 41 ոտք խորութիւն ունի։ Այս շոգենաւը անցեալ տարի շինուած է եղեր Պէյֆաստի մէջ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Պ. Կարաբերիս, որ բաւական ատեն Պոլսոյ Հելլէն դեսպանատան գործակատարութեան պաշտօնը վարած էր, վերջերս Աթէնք հասնելով խմբագրի մը հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է.—«Կը հաւատամ թէ այս վայրկեանին մեր Թուրքիոյ հետ ունեցած յարաբերութիւնները խիստ բարեկամական են։ Կը կարծեմ թէ վերջերս յայտնուած այն փափաքը որ երկու երկիրներու յարաբերութիւնը ա՛լ աւելի ամրապնդել, այժմ գործադրուած է»։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.— Միջերկրականի անգլ. տորմիղին Բ. նաւապետին վերջերս Մերսին հասնելուն, հրամանատար ծովակալ Լորտ Չարլզ Պէրէսֆորտ տեղւոյն կառավարիչին այցելեր, և ծովակալ Ֆիշըրի կողմէ խնդրեր է որ անոր խորին երախտագիտութիւնը և շնորհակալութիւնը յայտնէ Վեհ. Սուլթանին, վերջին անգամ Կ. Պոլիս ըրած այցելութեանն ատեն իրեն եղած փայլուն ընդունելութեան համար։ Կառավարիչը սոր վերայ Բ. Դրան հաղորդեր է ծովակալին այս փափաքը, և այս վերջինն ալ Վեհ. Սուլթանին մատուցանելով ծովակալ Լորտ Պէրէսֆորտի այս յայտարարութիւնը Կայս. գոհունակութեան արժանացեր և Կայս. բարեւները հաղորդուեր է անոր։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւններուն իրենց յանձնարարագրեալ յանձնած «բոլիս»ները վաւերացնելով վարձք մը առնելու համար Պետական Խորհրդոյ անդամ Վսեմ. Էլիաս էֆ. Զայեանի կողմէ ծրագիր մը մատուցուած է, որ ձեռնհաս պաշտօնատան կողմէ նկատողութեան պիտի առնուի։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ հիւանդութիւնը այս օրերս համաճարակի մը երեւոյթը առած է մայրաքաղաքիս մէջ։ Գրեթէ ամէն տան մէջ նոյն հիւանդութենէն բռնուող անձեր կը գտնուին, սակայն բարեբաղդաբար շուտով կ'առողջանան։

ՍՂԵՐԴԻ Նախնական դատարանին անդամներէն Սալոմոն էֆ.ի, որուն մասին եղած մէկ քանի գանգատներուն առթիւ դատ բացուած է, վերաբերեալ պաշտօնաթուղթերը ձեռնհաս պաշտօնատան մատուցուած են։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ բանակին համար ծախու առնուելիք ձիերը կայս. Իրատէով մաքսատուրքէ ազատ պիտի կացուցուին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, որոնք ամէն տարի Ռամազանի գիշերները կը բազմապատկուին, այս տարի ալ զգալի կերպով շատցած են, կ'ըսեն Թուրք թերթերը, և այս մասին ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

ՎԱՆԱՅ մէջ և շրջակաները վերջերս մեծ քանակութեամբ ձիւն տեղալով հաղորդակցութիւնները խզուեր են։ Տիրող սաստիկ ցուրտին պատճառաւ, տեղացիները ստիպուեր են իրենց բնակարաններուն մէջ փակուած մնալ։

ՄԻԻԼՔԻՑԷ վարժարաններէն վկայական ստանալով շրջանաւարտ եղող աշակերտներէն ոմանք երբեմն կը մերժէին հեռու տեղեր երթալով գայմագամութեան պաշտօն վարել։ Արդ, ձեռնհաս պաշտօնէութիւնը նկատելով որ այս աշակերտներուն մէջ գտնուող կարողները կրնան հեռու տեղերու մէջ կառավարութեան օգտակար ըլլալ, որոշած է ասկէ վերջը զանոնք այդ տեսակ տեղեր ալ ղրկել։

ՑԱՆԿԱՐՄԱՄԱՀ.— Կիրակի գիշեր ժամը 4ին ատեններ կօշկավաճառ Գալուստ աղա անուն 40 տարեկան անձ մը, Կէտիք փաշա, իր բնակարանին մէջ յանկարծամահ եղաւ։ Ցիշեալը մինչեւ մեռած վայրկեանը կատարելապէս քաջառողջ է եղեր։

ԵԷՄԷՆԻ զանազան գաւառներուն մէջ ծագած վարակիչ հիւանդութիւնները անհետացնելու համար ձեռք առնուած միջոցները ո և է օգուտ չեն ունեցեր, այդ կողմի ժողովուրդին բնակած տեղերուն, ուտելիքներուն և հագուստին անմաքրութեան և խոնաւութեան հետեւանօք։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը այս պարագաները նկատողութեան առնելով, հրաման ղրկած է Եէմէնի նահանգին իշխանութեանց որ տեղւոյն բնակիչներուն համար իրարմէ հեռու և օդաւոր բնակարաններ կառուցուին, բաթթէսի մշակութիւնը աւելցուի, և մերթերէ հագուստ շինելու տեղ այդ տեղերը հասնող բամպակէն մասնաւոր հագուստներ շինուին։ Ասկէ զատ վարակեալ հիւանդութիւններէ մեռնողներուն գոյքերը, անկողինը և հիւղակը կրակի պիտի տրուին և ուրիշ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։ Այս կերպով կը յուսացուի այդ վարակիչ հիւանդութիւնները այդ տեղերէն անհետացնել։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ցառաջիկայ 1901 յունվար 17, իրիկուան ժամը 10ին Բերա, Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահներուն մէջ մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուի Կանանց Բարեսիրական ընկերութեան կողմէ, ի նպաստ Սէն-Ժորժ մանկանց հիւանդանոցին մէջ դարմանուած աղքատիկ որդւոց և աղջկանց։ Այս պարահանդէսը եղանակին էն յաջողը պիտի ըլլայ հաւանաբար, որովհետեւ գոյացած հասոյթը բարեսիրական նպատակի պիտի յատկացուի, և յիշեալ հիւանդանոցին մէջ պատսպարուած բոլոր տղեկները, առանց ազգի խտրութեան պիտի նըպաստաւորուին անկէ։ Այս մասին մասնախումբ մը կազմուած է տիկիններէ, որուն պատուակալ - Նախագահն է Իտալական դեսպանին կինը՝ տիկին Բանսա, նախագահ տիկին կոմսուհի տ'Անու, և անդամուհիներն են՝ տիկնայք Կ. Օպուանօ, Ֆարնէթի, Գ. Կիւմիւշկերտան, Կուչչիօլի, Իվանօֆ, Մացցա, Ա. Բանճիրի, տը Բէտրէլլի, Սէլիմ Մէլհամէ փաշա, Ֆ. Սմիթ, Կ. Վիւլֆինկ եւն. եւն.։ Կը յուսացուի որ ամէն ոք իր ներկայութեամբ այս պարահանդէսին փայլը պիտի աւելցնէ, և այսպէսով անուղղակի օգնութիւն մը մատուցած պիտի ըլլայ աղքատիկ տղայոց և աղջիկներուն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 դեկտ.— Գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն հեռագրած է Թասմանիոյ, Վիքթորիայի, Քուինսլէնտի և Աւստրալիոյ կառավարիչներուն, որպէս զի Հարաւ. Ափրիկէի Անգլ. բանակը զօրացնելու համար զօրք ղրկեն։

—Բրեդորփայէն կը հեռագրեն թէ՝ Անգլ. զօրքերը վերստին գրաւած են Ֆիքսպուրկը։ Բարկլայսէն եկած հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ՝ Պօէրները յաղթուած են Տէ Աարի մօտ։ Եւ սակայն կացութիւնը ծանր կը նկատուի միշտ Բարկլայսի մէջ։

ԲԵՔԻՆ.— Կ'ըսուի թէ Լի-Հունկ-Չանկ և Չինկ իշխանը դաշնակից զօրքերու օժանդակութիւնը պիտի խնդրեն Բեքինի քաղաքային իշխանութիւնը վերահաստատելու համար։

ԿԱԼԿԱԹԱ.— Ռուսիա նոր զօրքեր կը ղրկէ կեդր. Ասիա, զօրացնելու համար Անդրկասպեան և Թուրքաստանի պահապան զօրքերը։ Բայց Ասիկայ վրդովիչ հանգամանք չունի բնաւ, որովհետեւ տարւոյն այս եղանակին մէջ առիկայ սովորական է Ռուսիոյ համար։ Անհիմն է ռուսական լրագիրներու այն լուրը թէ՝ Աֆղանիստանի էմիրը զինուորական մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէ Ռուս և Աֆղանեան սահմանագլուխին վրայ։ Զինուորական ո և է նմանօրինակ գործողութեան հետք չերեւիր։

ՕՏԵՍԱ.— Պատերազմական նախարարը Թէոդոսիոյ մէջ աչքէ անցուց Չինաստանէն դարձող 4000 զօրքերը։ 2000 զօրք ալ կը հասնին մօտերս։ Եւմնական և պատերազմական նախարարները երէկ մեկնեցան Խրիմէն, Բեդերսպուրկ երթալու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուս կառավարութիւնը որոշեց ամբողջովին իր ձեռքին մէջ առնել Մանչուրիոյ հեռագրական գիծերը, և չթողուլ որ Չինաստան իր հաշւոյն թելեր ունենայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ամերիկայի նախագահ Պ. Մաք-Քինլի, ծերակոյտին կողմէ բարեփոխուած Հէյ-Բաունսֆոդի ծանօթ դաշնագիրը (Նիքարակուայի ջրանցքին մասին) Լոնտոնի արտաքին գործոց պաշտօնատան հաղորդած է մասնաւոր պահարանով, առանց անոր մասին ոևէ բացատրութիւն կամ մեղմացում ցուցնող գրութեան։ Ասիկա մեծ յուզում պատճառած է Լոնտոնի մէջ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 դեկտ.—«Թայմզ» կը հաստատէ այն լուրը թէ Չինական արքունիքը ընդունած է տէրութիւններու պայմանները, հաշտութիւն կնքելու համար։

—Լորտ Քիչընըր կը հեռագրէ թէ Պօէրները գրաւեր են Հէլվէդիայի անգլ. դիրքը։ Ասկէ զատ Պօէրները 200 հոգի գերի բռներ և 150 Անգլիացի սպաններ կամ վիրաւորեր են։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Կը տպուին ամէն տեսակ Տաճկերէն, Հայերէն և Գաղղիերէն գիրքեր, տետրակներ, մահազդներ, Նամակի գլուխներ, և կը կատարուին ուրիշ ամէն տեսակ տպագրական գործեր, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ.Օ	6 25
» ժուիսանս	Ֆր.	1 97
» Գարառթուղթ	»	454
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ.Օ	4 02
Երիօբիթէ Թիւրք		.—
Թրանսվալ		68
Դրամներու ընթացք		
Մէճիտիյէ արծաթ	Ղրշ	108 10
Մեթալիք	»	96.
Անգլիական ոսկի	»	110.05
Ֆրանսական ոսկի	»	87 38
Քրիմիք	»	51 06
Ռուսկի թղթ. ոսկիդ	»	8.68
Լոնտոն 3 ամիս		109 20
Բարիզ » »		22 92

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

29 դեկտ.	ԼՈՆՏՈՆ Անգլիական	ԲԱՐԻԶ Ֆրանսական
Անգլ. փոխ.	97 56	101.25
Օսմ. փոխ. Սեաի B	47.87	.
» » » C	25 26	.
» » » D բաց	22 87	23 40
» » » D փակ	22 87	23 37
Պանք Օթթոման	11 75	538 —
Թրանսվալ	2 68	68
Օսմ. Րէժի		320
Օսմ. Մաքսատուն		522
Օսմանիէ		443 50
Գրէտի Լիօնէ		1107—
Իտալական		95.75
Սպանիական		70

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Տէր Խմբագիր,

Իբրեւ ազգային անհատ մը, որ հոգածու է իր թաղին աղքատներու խնամարկութեան բարեսիրական գործին կը փութամ մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնել Սամաթիոյ երից թաղից Աղքատախնամին, որ ամէն ջանք ի գործ կը դնէ աղքատ հիւանդներու դեղ, դարման և ուտեստ մատակարարելու գործը լայն սահմանի մէջ իրա-

գործելու համար։ Ազգատախնամին այս ջանքերուն մեծապէս կը նպաստեն Տօքթոր Թիւլեան, Տօքթ. Վարդազարեան և Տօքթ. Պարտիզպանեան էֆ.ները, որոնց առաջինը հակառակ իր բնակավայրին հեռաւորութեան, անձնուիրաբար կը դիմէ հոն ուր որ կը կանչէ զինքը Ազգատախնամը։ Նոյնպէս Տօքթոր Պարտիզպանեան էֆ. իր տանը մէջ կը դարմանէ բոլոր իրեն դիմող աղքատ հիւանդները։ Իսկ Տօքթ. Վարդազարեան էֆ. միանգամ եղած բացարձակապէս աննշան վճարումի մը փոխարէն միշտ կը հասնի Թաղին մէջ գտնուող հիւանդներուն։

Սոյն պատուարժան բժշկաց բարեսիրութեան կ'օժանդակեն նաև Թաղիս դեղագործներէն Ոսկեան Ցակոբեան և Հայկ Ալլահվէրտեան էֆ.ները, որոնք Ազգատախնամին Տնօրէն Խորհրդին ըրած դիմումներուն վրայ, 3 ամիսէ ի վեր ամիսը 30 դեղագիր ձրիաբար կը պատրաստեն սիրայօժար։ Ուստի խղճի պարտք մը կը համարիմ շնորհակալութիւն յայտնել Թէ՛ Ազգատախնամի Տնօրէն Խորհրդին՝ իր տարած ջանքերուն համար, Թէ՛ Ազգատախնամին օգնող բոլոր Թաղեցիներուն և Թէ՛ մանաւանդ վերոյիշեալ բժշկաց և դեղագործաց։

ՍԱՄԱԹԻԱՑԻ ՄԸ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. մաքսատան 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցանէ Թէ՛ այդ Թուղթերուն Թիւ 17 կտրոնները, որոնք 1895 յունվարին իրենց պայմանաժամը լրացուցած են, եթէ մինչև 1900 դեկտ. 31/13 յունվար 1901 Օսմ. Պանքային չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։

Կ. Պոլիս. 6/19 դեկտ. 1900 6—6

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՏՕՔԴ. Ն. ՏԱՂԱԽԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՑՈՒՑԱԿ ԱԽՏԱՆՈՒԱՆՑ

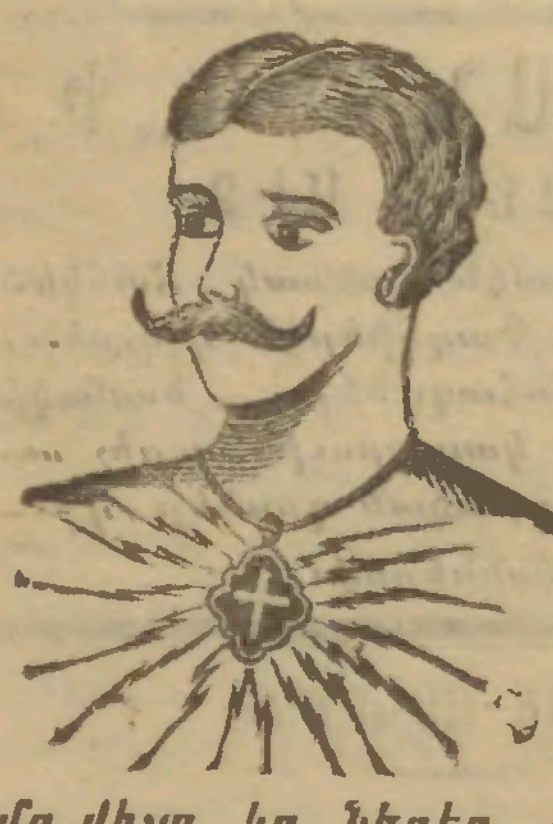
Ֆրանսերէնէ ի Հայ

Սրբագրեալ և ճոխացեալ

Աւելի քան 1350 բառեր, որոնց շուրջ 350ը աշխատասիրողին յօրինածներն են։ Գին 3 ղշ.։ Կեդրոնատեղին է Մարգարեանի և Վայսի գրավաճառանոցները։ 2—1

ՎՈԼԹԱՅԻ ԵԼԵԿՏՐԱԳՕՏԻՆԸ

50,704 Թուակիր արտօնագրին իրաւունքը վերապահուած ելեքտրական և մագնիսական համբաւաւոր Վոլթայի ելեկտրագօտին կրող ամէն անձի մարմինը միշտ առաջ կը մնայ և բնաւ ոչ բոյն անմաքրութիւն չունենար։ Վոլթայի ելեքտրագօտին կը դարմանէ անարիւնութիւնը, յօդացաւը, անքնութիւնը, արգանդային ցաւերը, ջղային հիւանդութիւնները, սրտի բաբախումները, ծունկի ցաւերը, եւլն. եւլն.։ Վոլթայի ելեքտրագօտին յառաջ բերած օգուտները ապացուցանող բազմաթիւ նամակներ ունիմ, որոնց մէկն է հետեւեալը.— «Իզմիր 12 սեպտ.։ Գլխու անեքլի ցաւ մը միշտ կը նեղէր զիս, շատ դեղեր գործածելս օգուտ չըրաւ։ Փառք Աստուծոյ, Վոլթայի ելեքտրագօտին բաւական մեղմացուց ցաւը։ Կը խնդրեմ՝ որ երկու հատ ևս ղրկէք։ Ստէֆ. ՕՍՄԱՆ Ա.ՔԻՖ.»

Կը ծախուի Պոլիս, Եէնի Ճամիի հըրապարակը, Մըսըր Չարշըսըի դրան մօտ Մըսըրլը խանին մէջ Թիւ 8, կից Տօղտու վաճառատան քովի խանութը։

20—6 ՇԱՔԻՐԱ ՔԻԱՑ

Գին 20 ղշ., գաւառներու համար 23 ղշ.

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչև 1899 տարւոյ վերջը հատուցած վնաս	240 միլ. Ֆր.
1899ին գանձուած ապահովագին	19½ » »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	105 » »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	18 միլիառ Ֆր.

ԿԵՆԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչև 1899 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս՝	99 միլ. Ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	253 » »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	150 » »

որ ընթացիկ ապահովագրութիւններու գումարին հետ կը համեմատի 60% ինչ որ «ԻՒՆԻՕՆ»ի ապահովագրուողներուն մեծ երաշխաւորութիւն մը կուտայ։ ՈՐՈՒ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵւԷ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար զեղչուած գիներով մասնաւոր սակացոյց։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարումը, որով «ԻՒՆԻՕՆ»ի ապահովագրուողները ԶԵՐԾ են այն վնասներէն եւ յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձերը որ շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՍՈՒՂ ԵՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը, Թահթապրուն խանը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ՆԻՕՈՒ–ՀՕՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՈՐ ԲՈԼՈՐ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ԿԸ ՄՐՑԻ

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

(Ուշադրութեան փորձառութեան մասնայատուկ)

Շիքակոյի, Բարիզի, Անվերսի և բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու կողմէ ըստացած ոսկեայ միտալները այս մեքենային գերազանցութիւնը կ'ապացուցանեն

ՆԻՕՈՒ-ՀՕՄ կը կատարէ ամէն աշխատութիւն։

Կը կարէ է՛ն հաստ և է՛ն բարակ կերպասները ի՛նչ որ ուրիշ ո՛չ մէկ մեքենայ կրնայ ընել։

Անհրաժեշտ ամէն կօշկակարի, դերձակի և ընտանիքի։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ՝ Որդիք ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ.— Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ ճատտէսի Թիւ 7։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.— Իզմիր, Համիտիյէ ճատտէսի Թիւ 39։

Գնողներու համար վճարման դիւրութիւններ կան

Մեքենային գործածութեան եղանակին ուսուցումն և նորոգութիւնը ձրիապէս պիտի կատարուին վաճառատանս կողմէ։

ՏՔԴ. Զ. ՄԻՔԼԷՍՔՕ

Նախորդ վիրաբոյժ Վիէննայի Տօքթ. Ալպէրդի դարմանատան, պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՛ այժմ հաստատուած է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Տօքթ. Զ. Միքլէսքօ մասնաւոր իր մասնագիտութեամբ պիտի զբաղի։ Կը կատարէ ամէն տեսակ վիրահատութիւն և բժշկական գործողութիւն, ու կը դարմանէ կանանց հիւանդութիւնները։ Բժշկական խորհրդակցութիւնք տեղի կ'ունենան ամէն օր ժամը 2էն 5 (Ը. Ե.) Բերա, Թէփէ-Պաշի, Արտաթլեան Ֆարքա, Թիւ 1, Ա. յարկ։ Աղքատներու համար ձրի։ 36—19

ՏԱՐԱԳԱՅՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՑ, ՓԱՍՏԱԲԱՆԱՑ ԵՒՆ.

Կ. Պոլսոյ, գաւառներու և Եւրոպայի մէջ սեղանաւորական, առեւտրական և դատական գործեր ունեցող անձերէ անոնք որ կը փափաքին գիտնալ թէ իրենց գործերը ի՛նչ վիճակի մէջ են, 30 ղրշ.ի դրոշմաթուղթ թող ղրկեն ՂԱԼԱԹԻԱ, ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆ, ԹԻՒ 9 ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ ԷՖ.ի գրասենեակը, եւ անմիջապէս իրենց ո և է հարցումին պատասխանը կը ղրկուի։ Հեռագրով պատասխան ուզողները պէտք է հեռագրին ծախքն ալ ղրկեն։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ Խանի կից, թիւ 1.

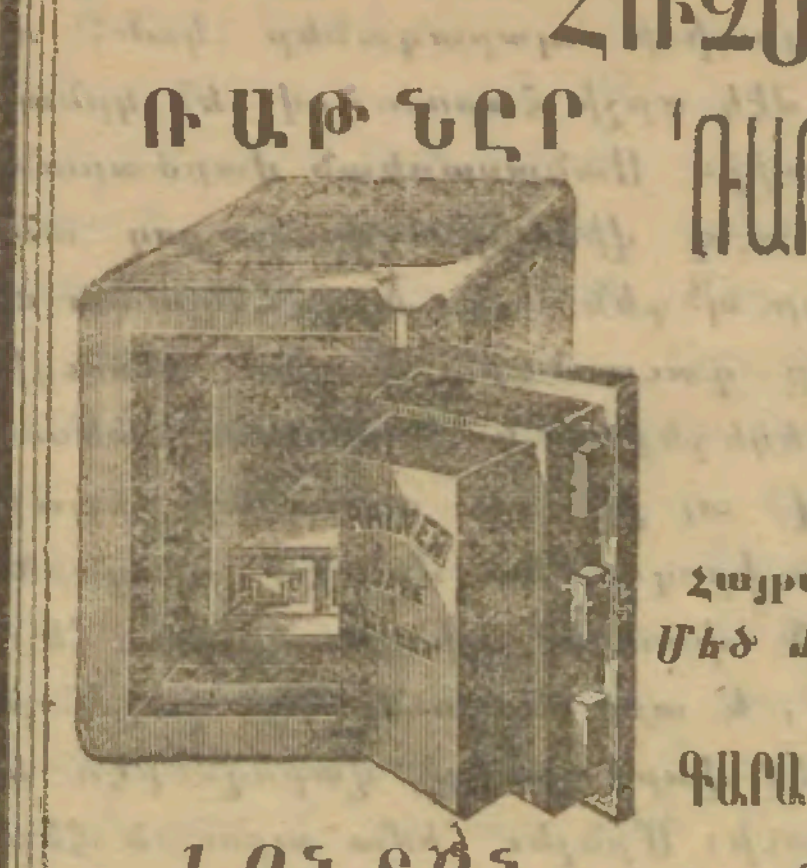
Ձիֆթէ Սըքէլէ մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵՆԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լասդիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, անուկի կապիչներ (պանտաժ), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսքոբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

ՌԱԹՆԸՐ

ՌԱԹՆԸՐ ՍԷՅՖ ԼԻՄԻԹԸՏ, ԸՆԿ.ԵԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ

ԲԱԹԷՆԴ ՔՕՄԲՕ

Հայթայթիչ Անգլիոյ և աշխարհիս մեծ պանքերու. Մեծ մթերանոց ամէն տեսակ և ամէն մեծութեամբ դրամարկղներու.

ԳԱՐԱՔԷՕՅ ԵԷՆԻ ԽԱՆ ԹԻՒ 2, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ԼՈՆՏՈՆ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Ս. ՔԻՐՇԸՆ 18

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

Բարակ և ընտիր սիկառի թուղթ գործածողներուն կը յանձնարարուի Չավուշ Օղլուի գործարանին սիկառի թուղթը, որ խարխախնշանը կը կրէ։

Այս սիկառի թուղթը շատ տարիէ ի վեր մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալուն համար, անոր բազմաթիւ կեղծերը եղած են։ Ուստի բուն իսկ Չավուշ Օղլուի թուղթը ասոնցմէ զանազանելու համար, խարխախի նշանը կրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մելանի՝ և կնիքի ձևովայդ նշանը, և թուրքերէնով «Չավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթանպօլ» անուն սիկառի թուղթերը պէտք է դիտել թէ «Չավուշ Օղլու» անունը և երկու սև նշան կը կրեն։ 78—47

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իւքազով արտօնեալ։
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ։
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37։
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

1898 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին	34,775,462 Ֆր
Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի	164,172,000 »

Քննիչ ընկերութեան յարեւելս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօ վրայ (Մատթասեան հին տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷՔՔԷՆ

"ԱԼԼԻԱՆՑԱ"

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(ՃԵՆՈՎԱ)

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ

87,455,645 Ֆր.

Ընկերութիւնը կը կնքէ կեանքի ապահովագրութիւններ խառն, և որոշ պայմանաժամերով, օժիտի, ցկեանս կամ ժամանակաւոր եկամուտներու, հետեւեալ առաւելութիւնները ընծայելով

Մէկ տարուան ապահովագրութենէ ետքը, երբեք ապահովագիրները (բօլիս) չեն ջնջուիր, մենամարտն և անձնասպանութիւնը կ'երաշխաւորուի, բընաւ ո և է արհեստի կամ ուղեւորութեան համար յաւելուածական ապահովագին (բրիմ) չի պահանջուիր, ապահովագիրներու վճարումը դադրելու պարագային ապահովագիրը կը գնուի ըստ նշանակեալ արժէքին, ապահովագրի ծախք չ'առնուիր, և ընկերութեան շահերուն կը մասնակցի։

Արկածական ապահովագրութիւն մահուան կամ աշխատելու անկարողութեան դէմ։ Ժամանակաւոր անկարողութեան համար օրական վճարում կ'ըլլայ։

Երաշխաւորութիւններ՝ հեծանիւի, ձիու, կառքի, թրամուէյի, երկաթուղիի, շոգենաւի, առագաստանաւի, միջատներու խայթուածքի և ապահովագրուողին արհեստին մէջ կամ անկէ դուրս ուրիշ ո և է արկածի դէմ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ, օրինաւոր անձնապաշտպանութիւնը, ինչպէս նաև մարդ մը կամ ինչք մը ազատելու առթիւ պատահած արկածը։

Ընկերութեան պանքան է՛ ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Ընդհ. գործակալ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

Պոլիս, Համօրալօ խան Թիւ 53-54-55-56։

ՏՕՔԴՕՐ ՍԻՄԻՕՆԱՔԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶՔԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գաւառներէ վերադառնալով իր բընակութիւնը հաստատած է Կ. Պոլիս, Եէնի-Գաբու Սէրէթճի փողոց Թիւ 13 տունը, ուր հիւանդ կ'ընդունի առաւօտ և իրիկուն։ Կիրակի օրերը կէսօրէն վերջը իր տան մէջ ձրիաբար կը դարմանէ։ Կը գտնուի ամէն օր ժամը 5-6 Եէնի-Գաբու, Կարապետեան Սարիմ էֆ.ի դեղարանը, և 9էն վերջը Կէտիք Փաշա Պաշի Կիւմիւշեան Լեւոն էֆ.ին Սուլթանիյէ ծանօթ դեղարանը։ Վերոյիշեալ երկու դեղարաններուն մէջ աղքատները միշտ ձրի կը դարմանուին։ 30—8

ՊՐՈՒՍԱՅԻ

մէջ Սուրհանդակի բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն մեր գործակալ Յակոբ էֆ. Գարուճեանի։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (95)

ԼԻՈՆՔԷ

ՍԻՐՈՅ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

—Անկէ վերջը պատահածները միայն Աստուծոյ և մէկ մըն ալ քեզի ծանօթ են, վա՜տ մարդասպան։

—Ա՛հ, Աստուած իմ, այս ծերունին խենդեցած ըլլալու է, գոչեց Միլըր՝ ոստիկանական նախարարին աղերսական նայուածք մը ուղղելով։

—Ո՛չ, այդ դժբաղդ ծերուկը խենդեցած չէ, պատասխանեց նախարարը՝ մինչև այն ատեն բռնած լռութիւնը խզելով և նորէն հարցաքննութեան սկսիլ ուզելով։

—Ինչպէս, խենդեցած չէ՜... բայց Պ. Նախարար, ըսել է մեծ դժբաղդութիւն մը...

—Մեծ ոճիր մը ըսէք, Պ. հրամանատար։

—Ա՛հ, շուտ ըսէք, Աստուծոյ սիրոյն համար, ի՛նչ եղաւ, սիրելի Հէլէնիս փորձա՞նք մը պատահեցաւ։

—Օ՛, հրամանատար, աւելորդ չէ՞ք գտներ այդ հարցումը։

—Կ'երդնում որ բան մը չեմ հասկընար, կ'աղաչեմ շուտ ըսէք։

—Րալֆ Միլըր, երէկ գիշեր այս շունն ու ծերունին սպասաւորը ձեր ձեռքովը Թունաւորեցիք, և ձեր գաղանային կիրքերուն անձնատուր չեղող այդ անմեղ աղջիկը, Հէլէնը...

—Վերջը՞, վերջը՞, ի՛նչ եղաւ Հէլէնս...։

—Անկողինին մէջէն բռնութեամբ վերցնելով գաղտնի տեղ մը առեւանգեցիք...։

Նախարարը պիտի շարունակէր իր խօսքերը, սակայն Րալֆ Միլըր, որ շունն ու Մորթաունթը Թունաւորելու ամբաստանութիւնը լսած ատեն մոխրի գոյն առած էր և ներկաները անգամ ևս համոզուած էին իր ոճրապարտութեան, Հէլէն Հուայթրոզի գիշեր ատեն առեւանգուիլը լսելուն, բարկացայտ աչքերով ուժգնօրէն ծերունի Մորթաունթը գետին տապալեց և «Ազատեցէ՛ք Հէլէնս», գոչելով դէպի դուրս սկսաւ վազել։

—Թող մի՛ տաք որ փախչի, գոչեց ոստիկանական նախարարը՝ նստած տեղէն ցատկելով։

Տոն Վալտէզ և Տօնա Իզապէլլա ալ սկսան դէպի դուռը վազել, որուն վրայ կարծելով որ անոնք ալ իրենց յանցապարտութեանը երեւան ելած ըլլալուն համար փախչիլ կը փորձեն, սայլի մը ձայնը լսուեցաւ և վայրկեան մը ետքը դահլիճին դուրսը և դրան մէջը զինուորներով լեցուեցաւ։

Րալֆ Միլըր զէնքը զսպելու աշխատող երկու հսկայ զինուորներու հետ կը կռուէր, մինչ հաւատարիմ շունը իր տիրոջը օգնելու նպատակաւ զինուորներուն վրայ կը վազէր զանոնք յօշոտելու հաստատ որոշումով։ Սակայն 10-15 ուրիշ զինուորներ ալ իրենց երկու ընկերներուն օգնութեան փութալով վերջապէս ընկճեցին Րալֆ Միլըրը և իր հաւատարիմ շունը։

Զօրս ոստիկաններ Րալֆը քաշքշելով ամբաստանեալի աթոռին վրայ նստեցուցին. իսկ Պիկթէյլ ալ իր տիրոջ նստիլը տեսնելով անոր ոտքերուն տակ փռուեցաւ։

Րալֆ Միլըր՝ տխրութեամբ գլուխը կախած և դէմքը երկու ձեռքերուն մէջ առած խոր մտածումներու մէջ թաղուած էր, մինչ Պիկթէյլ իր տիրուհւոյն նշանածին երեսը դիտելով մերթ ընդ մերթ խուլ մռնչիւններ կ'արձակէր և անոր ձեռքը կը լզէր։

Դահլիճին մէջ խոր լռութիւն մը տիրած և բոլոր ներկաներն ալ Րալֆի մասին զանազան մտածումներու մէջ սուզուած էին, իսկ Տոն Վալտէզ և Իզապէլլա բոլորովին շուարած ոտքի վրայ կեցած էին։

Երկու Սպանիացիները պահ մը այսպէս մնալէ ետքը յանկարծ կրած թմրութենէն սթափելով Րալֆի մօտեցան և անոր ձեռքերը բռնելով սեղմել ըսկսան։ Խեղճ երիտասարդին աչքերը թրջած էին։

—Րալֆ, կը պաղատիմ քեզի, խելքդ գլուխդ բեր, ըսաւ Տօնա Իզապէլլա՝ գորովով Րալֆի գլուխը շոյելով։

—Ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ, գեղանի Իզապէլլա, չե՞ս տեսներ վիճակս։ Հոգիս պէս սիրած մէկ աղջիկս վերստին տեսնելու և ոտքերուն փարելու համար այսքան տարիներ ահռելի վըտանգներու ենթարկուեցայ, տառապեցայ, և հիմա երջանկութեանս մէկ ժամ մնացած ամէն բան կը կորսուի։ Հրէշտակս աւազակներու կողմէ առեւանգուած՝ թերեւս հիմա հոգեվարքի մէջ է, ու այս մարդիկը չեն թողուր որ երթամ ազատեմ զինքը։ Եւ որ ա՛լ աւելի սոսկալի է, ա՛հ, Աստուած իմ, կ'ամբաստանեն զիս թէ նոյն իսկ ես առեւանգած եմ Հէլէնս։ Ըսէ՛, սիրելի Իզապէլլաս, դուն որ վերջին մէկ քանի շաբթուան մէջ գիտես թէ ի՛նչեր քաշեցի Հէլէնիս համար, դուն որ գըթալով իմ վրաս քու կեանքդ ալ վըտանգի տակ դրիր և ծնողքդ ու սիրելի հայրենիքդ թողլով քու թշնամիդ եղող իմ հայրենիքս ընկերացար ինծի, ըսէ՛, սիրելի Իզապէլլաս, ըսէ, միթէ այսքան դժբաղդութիւններ, տառապանքներ բաւական չե՞ն մարդ խենթեցնելու։ Ո՛վ Աստուած իմ, չե՞ս գթար իմ վրաս, ի՛նչ տաժանելի վիճակ...։

Արդեօք նոյն պահուն դեռատի Սպանուհիին մտքէն ինչե՛ր կ'անցնէին։

Այս կերպով արդեօք Հէլէն Հուայթրոզի կորսուելէն և թերեւս մեռնելէն ետքը Րալֆ Միլըր զոյն մնալով զի՞նքը պիտի սիրէր։

Սակայն պէտք կը տեսնենք յայտարարելու թէ Տօնա Իզապէլլայի նման աղջիկ մը երբեք մտքէն չէր անցուցած այսպիսի վատ մտածում մը, ինչ որ Թերեւս ընէին ուրիշ աղջիկներ։

(Շարունակելի)